

2018. Vol. 91, № 1. P. 329–341.
9. Савченко А. Я., Позднякович А. Е., Пузырев В. Е. Пассивная стабилизация положения равновесия двухзвенного маятника с упругими связями. *Механика твердого тела*. 2006. № 36. С. 104–113.
  10. Awrejcewicz J., Losyeva N., Puzyrov V. Pervasive damping in mechanical systems and the role of gyroscopic forces. *ZAMM – Journal of Applied Mathematics and Mechanics*. 2019. Vol. 99, № 4.
  11. Awrejcewicz J., Bilichenko D., Khalil Cheib A., Losyeva N., Puzyrov V. Estimation of the Region of Attraction Based on Polynomial Lyapunov Function. *Applied Mathematical Modelling*. 2021. Vol. 90. P. 1143–1152.
  12. Awrejcewicz J.; Losyeva N.; Puzyrov V. Stability and Boundedness of the Solutions of Multi-Parameter Dynamical Systems with Circulatory Forces. *Symmetry*. 2020, Vol. 12(8), P. 1210.

Марина Тютя

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Сучасний стан підготовки майбутніх педагогів у закладах вищої освіти засвідчує про об'єктивну потребу формування у студентів здоров'язбережувальної компетентності.

На думку О. І. Пометун, компетентність – це складна інтегрована характеристика особистості, під якою розуміють набір знань, умінь, навичок, ставлень, що дають змогу ефективно провадити діяльність або виконувати певні функції, забезпечуючи розв'язання проблем і досягнення певних стандартів у галузі професії або виді діяльності [6].

Професійна компетентність педагога ґрунтується на володінні професійними знаннями, навичками та вміннями; забезпеченні мобільності та поповнення професійних та особистісних якостей, гнучкому володінні теоретичними та практичними методами, критичному мисленні та прагненні до постійного професійного зростання. Важливу роль у його структурі відіграє здоров'язбережувальна компетентність, яка вимагає від викладачів відповідних теоретичних знань і практичних навичок [1].

На думку Вороніна Д. Є. здоров'язбережувальна компетентність – інтегральна рису особистості, яка виявляється в здатності організувати й регулювати свою здоров'язбережувальну діяльність; оцінювати свою поведінку; зберігати та реалізовувати власні здоров'язбережувальні позиції, виходячи з особисто усвідомлених і засвоєних моральних норм та принципів [2].

До структури здоров'язбережувальної компетентності Отравенко О. В. визначила компоненти та показники, які представлені у таблиці 1 [5].

Таблиця 1

Компоненти та показники здоров'язбережувальної компетентності здобувачів у закладах вищої освіти [5]

Компоненти	Показники
<i>когнітивний компонент</i> , як сукупність інтегрованих медико-біологічних, психолого-педагогічних, теоретико-методичних, валеологічних та фізкультурних знань, прагнення до самоосвіти в питаннях здоров'язбереження.	<ul style="list-style-type: none"> • знання суті та змісту понять «здоров'я», «здоровий стиль життя», основних показників складових здоров'я людини (фізичного, психічного, соціального і духовного); • знання про соматiku, фізичні властивості організму людини, санітарно-гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу; • розуміння чинників, що впливають на здоров'я; • знання основних характеристик здоров'язберігаючих технологій.
<i>аксіологічний компонент</i> , який визначає психологічні установки на усвідомлення цінностей здоров'я та здорового способу життя, самоствердження, самоактуалізації особистості.	<ul style="list-style-type: none"> • наявність системи цінностей особистості здобувача (основна цінність – здоров'я людини).
<i>особистісно-діяльнісний компонент</i> (наявність і прояв рис особистості, зумовлених характером діяльності з формування здорового стилю життя; здатність обґрунтовано виявляти та раціонально застосовувати шляхи і засоби для найбільш ефективного досягнення мети.	<ul style="list-style-type: none"> • наявність особистісних якостей: організованість, відповідальність за власне здоров'я, вимогливість до себе, працьовитість, ініціативність, енергійність, наполегливість, тактовність, толерантність, рефлексія; • моніторинг показників індивідуального розвитку; • самооцінка (уміння вивчати, аналізувати та оцінювати стан власного здоров'я); • розробка індивідуальних оздоровчих програм, вміння застосовувати на практиці сучасні фізкультурно-оздоровчі технології та вести щоденник самоконтролю).

Миронюк Т М. виокремила базові критерії сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутнього вчителя:

- когнітивно-інформаційний (фундаментальні базові знання студентів про здоров'я та його складові, і здоровий спосіб життя, способи оздоровлення і підвищення резервів здоров'я як складних соціально-особистісних і психофізіологічних явищ, знань змісту здоров'язбережувальної компетентності);
- мотиваційно-ціннісний (єдність стійкої мотивації до здорового способу життя та ціннісного ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих);
- практично-діяльнісний (практичні вміння та досвід реалізації здоров'язбережувальної діяльності, необхідні для збереження і

підтримки здоров'я, що орієнтує на вдосконалення здоров'я всіх учасників освітнього процесу) [4].

Для забезпечення високої якості освіти, необхідно створити соціально-педагогічні умови формування цієї компетентності у здобувачів освіти:

1. підвищення мотивації до здоров'язбережувальної діяльності (мотивація сприяє професійному розвитку студентів, підтримує бажання йти до поставленої мети та досягати її);
2. посилення здоров'язбережувальної компоненти змісту підготовки у закладах вищої освіти (оволодіння майбутніми фахівцями професійними здоров'язбережувальними знаннями та вміннями);
3. урізноманітнення форм здоров'язбережувальної діяльності у позааудиторній роботі (розроблення занять, які міститимуть теоретичну, практичну та соціально-культурну складові, із застосуванням різних методів та форм педагогічної роботи) [3].

Таким чином, формування здоров'язбережувальної компетентності є цілеспрямованим і структурованим процесом, що включає формування мотивації до регулярної фізичної активності, набуття теоретичних знань і практичних навичок, покращення фізичної підготовленості та функціональності. Знання, володіння та застосування здоров'язберігаючих здібностей є важливою складовою професійної діяльності вчителя сучасного закладу освіти; є основою формування мислення та поведінки майбутніх спеціалістів, сприяє розвитку інтелектуальної, емоційної та вольової сфери людини.

Список використаних джерел

1. Братищенко І. В. Впровадження здоров'язбережувальних технологій у навчальному закладі. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2012. № 10. С. 5–8.
2. Воронін Д. Є. Здоров'язберігаюча компетентність студента в соціально-педагогічному аспекті. *Педагогіка, психологія та медикобіологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2006. № 2. С. 25–28.
3. Лехолетова М. М. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх соціальних педагогів у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2018. 270 с.
4. Миронюк Т. М. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2008. Вип. 1. С. 199–206.
5. Отравенко О. В. Здоров'язбережувальна компетентність як складова якісної професійної підготовки здобувачів вищої освіти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2019. № 4(327). С. 100–107.
6. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти. *Рідна школа*. 2005. № 1 (900). С. 65–70.